

Produkter baserade på proteinrika grödor – behov och möjligheter

Projektledare: Helena Persson Hovmalm, Institutionen för växtförädling, SLU

Deltagare: Bill Newson (SLU), Sara Spendrup (SLU), Ludvig Ramestam (SLU), Anna Henning Moberg (Axfoundation), Christian Malmberg (Lantmännen), Fredrik Fogelberg (RISE), Håkan Johnsson (Kalmar-Ölands Trädgårdprodukter) Åke Ståhl och Kalle Johansson (Sveriges Stärkelseproducenter, Förening u.p.a).

Sammanfattning

Mål

Identifiera proteinrika råvaror och produkter som kan bidra till ökad svensk konkurrenskraft.

Material och metoder

Drygt 60 aktörer inom livsmedelsbranschen intervjuades för att förstå vad olika delar av värdekedjan efterfrågar. Webbaserade enkäter (tre olika) skickades ut till:

- 1) lantbrukare med djuruppfödning för att förstå foderanvändning och lantbrukarnas inställning till en svensk proteinfoderproduktion (1200 svar),
- 2) baljväxtodlare för att förstå vilka egenskaper som anses viktiga för sortutveckling samt faktorer viktiga för att öka konkurrenskraften i svensk baljväxtproduktion (25 svar), och
- 3) konsumenter för att förstå attityder till olika typer av växtbaserade produkter (ca 480 svar).

Resultat

- Ökad samverkan behövs mellan olika aktörer i kedjan (för nationellt producerade proteinrika livsmedel och foder), där växtförädling har en viktig roll att spela.
- Mer nationellt producerat proteinlivsmedel behövs och efterfrågas inte minst av konsumenter, men även av livsmedelsindustri och dagligvaruhandel.

- För nationell produktion av proteinbaserade livsmedel finns stora begränsningar genom hela kedjan, från avsaknad av odlare och lämpliga sorter till produktions- och processanläggningar.
- En generell uppfattning är att traditionella fodergrödor skulle kunna utvecklas också för användning i livsmedelsproduktion, t ex åkerböna, raps, lupin och gulärt, vilket skulle kräva en växtförädlingsinsats. Vidare skulle en större mångfald av proteingrödor vara positivt, som linser, quinoa och bönor.
- Växtförädling behövs också för att öka konkurrenskraften för nationellt producerade proteinfoder och öka hållbarheten i foderproduktionen. Tre grödor är potentiellt intressanta; raps, åkerböna, gulärt, med lupin på fjärde plats.
- Olika konsumentgrupper uppvisar olika stort intresse för vegetabiliska proteinrika produkter, men smak, miljönytta och nationell produktion var tre viktiga aspekter hos sådana produkter hos samtliga konsumenter.

Slutsatser

Växtförädling på proteinrika grödor bör i ett första steg inriktas på raps, åkerböna och gulärt för ökad nationell foderproduktion, men även på möjligheten att utveckla raps, åkerböna, gulärt och lupin för livsmedelsanvändning. Samverkan längs hela kedjan bör uppmärksammas och utvecklas.

Utfall, exempelvis publikationer inklusive studentarbeten, patent, sorter, beviljade medel

Ramestam L (2021) Products based on protein rich crops – demand and possibilities. Rapport inom kursen Practical research training, Horticultural management program, SLU. Bifogas till diariet SLU ID: SLU.Itv.2019.4.1-431.

Spendrup S, Persson Hovmalm H (2022) Consumer attitudes and beliefs towards plant-based food in different degrees of processing – The case of Sweden. Food Quality and Preference, 102, 104673.

Spendrup S, Fernqvist F, Ramestam L, Newson WR and Persson Hovmalm H (2020) Academia and industry in a joint mission to explore the potential for a sustainable Swedish production of protein rich plant based products. Iglis-Forum 2020, February 10-14, Garmisch-Partenkirchen, The 14th International European Forum on System Dynamics and Innovation in Food Networks (invited talk Sara Spendrup). Bifogas till diariet SLU ID: SLU.Itv.2019.4.1-431.